

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

THE WALL STREET JOURNAL.

هدف تهدید ترامپ آن سوی ایران در پکن

رئیس‌جمهور ترامپ تهدید کرد خریداران نفت یا پتروشیمی ایران را از تجارت با آمریکا محروم می‌کند. این هشدار در عمل چین را هدف می‌گیرد، درحالی‌که فشار بیشتری بر ایران و بر سر برنامه هسته‌ای‌اش می‌آورد. چین با اختلاف بزرگترین خریدار باقیمانده نفت و محصولات پالایشگاهی ایران است، پس از آنکه دیگر مشتریان، از اروپا تا هند، در میانه تحریم‌های فلج‌کننده، عقب کشیدند. چین و آمریکا همچنان درگیر جنگ تجاری گسترده‌تری هستند. تهدید جدید ترامپ یکی از چندین پیام محکم دولت‌ش به ایران است، در کنار وزیر خارجه مارکو رومبو که گفته بود ایران باید غنی‌سازی را متوقف کند و وزیر دفاع پیت هگست که هشدار داده بود ایران بابت حمایت از حوثی‌های یمن، هزینه خواهد داد.

ایران به امید رفع تحریم‌ها که اجازه خواهد داد، دوباره در جهان نفت بفروشد و فشار را از اقتصاد روبه‌زنولش کم کند، ماه گذشته گفت‌وگو با ایالات متحده بر سر برنامه هسته‌ای‌اش را شروع کرد. دو طرف بر سر این خواسته کاخ سفید گیر کرده‌اند که ایران دست از غنی‌سازی بکشد و آنچه لازم دارد، از طرف‌های ثالث بخرد. ایران انتظار داشت شنبه دور چهارم مذاکرات را در رم آغاز کند اما ایالات متحده پنج‌شنبه خبر داد، گفت‌وگوها تا هفته آینده انجام نخواهند شد. مسئله دیگری که اصطکاک ایجاد کرده، مربوط به سقوط جنگنده‌ای از زری ناویواس اس‌هری اس‌ترومن در روز دوشنبه است. این ناو هواپیمابر، چرخش تند داشت تا از بر خورد موشک حوثی‌ها جلوگیری کند. بیش از یک ماه است، ناو ترومن بخشی از کارزار بمباران آمریکا با هدف سرکوب حملات حوثی‌ها بوده است.

حمید حسینی، سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی در تهران، درباره تهدیدات ترامپ می‌گوید: «این جدید نیست. خریداران نفت خام ایران تجارتی با ایالات متحده ندارند و ترامپ هم نمی‌تواند تجارت چین با آمریکا را متوقف کند.» چین به خط حیات خارجی اقتصاد ایران تبدیل شده است. به گزارش کیلر که داده‌های مربوط به کالاها را منتشر می‌کند، کشورهای جنوب و جنوب شرقی آسیا تنها میزان اندکی از گاز کیسولی ایران را می‌خرند. عراق گاز طبیعی ایران را می‌خرد اما دولت ترامپ معافیت تحریمی را که مجوز این خرید بود، لغو کرد. سوریه، خریدار قدیمی نفت ایران، بعد از سرنگونی بشار اسد دیکتاتور در سال گذشته، خریدار متوقف کرد.

چین پس از دنباله اقدامات تهاجمی واشنگتن، در حال کاهش تجارت با ایران بوده است. طبق کارزار فشار حداکثری ترامپ، چنان که جمعه اعلام شد، وزارت خزانه‌داری دو پالایشگاه مستقل و سه مرکز عملیات ترمی‌نالی در چین را به خاطر خرید نفت از ایران، از استفاده از نظام مالی آمریکا با تجارت با ایالات متحده محروم کرد. به گزارش کیلر، در واکنش به این اقدام، این مراکز بازگیری نفت ایران را متوقف و ۳۶ تانکر نفت خام ایران را در آب‌های چین سرگردان کردند. همایون فلک‌شاهی، تحلیلگر ارشد نفتی در کیلر می‌گوید، تهدید اخیر ترامپ تأثیر کارزار فشارش را بر ایران بیشتر خواهد کرد، اما باعث نخواهد شد خرید چین کاملاً متوقف شود: «موضوع فشاری خواهد بود، حاصل جمع چندین و چند فشار کوچک.» او انتظار دارد خرید نفت ایران از سوی چین در نیمه اول امسال تا بیش از ۳۰ درصد کاهش یابد. دولت‌های پیشین آمریکا از هدف‌گیری خریداران چینی خودداری کرده بودند، تا از اخلاص در بازار نفت و افزایش قیمت نفت خام که ممکن بود به مصرف‌کنندگان آمریکایی ضربه بزند، پرهیز کرده باشند.

ایران ماه گذشته با افزایش فشارها بر صادراتش، قیمت نفت خام را کاهش داد. اواخر آوریل، شرکت ملی نفت ایران کاهش شدید قیمت‌ها برای آسیا را اعلام کرد. نفت خام سنگین ایران که در ماه مه تحویل شود، به ازای هر بشکه ۳۵ سنت ارزان‌تر از معادلش در نفت عمان یا دویسی خواهد بود. در ماه آوریل، در مقایسه با این معیار، ۱/۹ دلار ارزان‌تر می‌فروخت. مقامات حاشیه خلیج فارس می‌گوید چین نسبت به دور گذشته تحریم‌ها، آمادگی بیشتری برای تنظیم وضعیت با فشار فراینده دارد، مثلاً با استفاده از بانک‌هایی که ارتباطی با نظام مالی ایالات متحده ندارند و شرکت‌های دم دستش.

جریان شناسی

سناتور چین شاهین

جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی بایدن

جان کری، وزیر خارجه اوباما

آرون دیوید میلر، دیپلمات سابق

سناتور کوری بوکر

این بار مخالف خوانی دموکرات‌ها؟

واکنش‌های متفاوت حزب رقیب به مذاکرات ایران و آمریکا از کجا می‌آیند

خوردن توافق برجام از سوی ترامپ است، به این بهانه که از نگاه او، برجام فاجعه، افتضاح و چیزهای دیگر بوده است. اگر بعد از همه تنش‌های پس از برهم‌خوردن توافق پیشین که با یک نگاه، می‌توان بخشی از بحران‌های فعلی خاورمیانه را حاصل از آن دانست، حالا ترامپ به همان نقطه برگردد، عجیب نخواهد بود که معرض انتقاد قرار گیرد. در این میان اما بازیگران و ناظران صحنه سیاست آمریکا می‌دانند که مسئله مقایسه با اسلاف دموکرات، برای او مسئله‌ای شخصی و در اولویت است، چنان که بخشی از علت خروج او از توافق پیشین هم، ارتباط آن توافق با دولت اوباما بوده است؛ از این رو، کسی مثل جیک سالیوان، مشاور امنیت ملی دولت جو بایدن، می‌داند که این وضعیت مطلوب ترامپ نخواهد بود. از این رو می‌داند چه اثر احتمالی خواهد داشت، وقتی می‌گوید: «فکر می‌کنم امکان‌ش هست که آن‌ها به توافقی برسند. فکر می‌کنم این توافق، در عناصرش، چندان متفاوت به نظر نخواهد آمد با توافقی که رئیس‌جمهور اوباما و وزیر خارجه کری در دولت اوباما به دست آوردند و ترامپ پاره‌اش کرد.» سالیوان تنها کسی نبود که با چنین لحنی این مقایسه را یادآورد شد اما احتمالاً مهم‌ترین این فهرست باشد. نزدیکی‌های او با اسرائیل و رویکرد حمایتی او از این دولت نیز احتمالاً در چنین موضعی بی‌تأثیر نیست. لاقفل از نگاه سیدعباس عراقچی، وزیر خارجه ایران، این موضع‌گیری پتانسیل اثرگذاری روی ترامپ را آن قدر دارد که نیاز به واکنش داشته باشد، تا جایی که سعی کند بدل این فن را به سالیوان و دیگران در توئیتر بزند: «متحدان نتانیاهو در تیم شکست‌خورده بایدن که در رسیدن به توافق به ایران شکست خورد، به غلط دارند مذاکرات غیرمستقیم ما با دولت ترامپ را برجامی دیگر جا می‌اندازند.» او در همین توییت اشاره کرد که نتانیاهو می‌خواهد به «رئیس‌جمهور ترامپ»، «دیکت‌کننده که در دیپلماسی با ایران چه می‌تواند بکند و چه نمی‌تواند بکند.» هر دو دیپلمات در تلاش‌اند از ویژگی‌های خاص شخصیتی ترامپ استفاده کنند. مشخص است عراقچی چرا می‌خواهد در این بازی ترامپ را به توافق تحریک کند، اما جالب است که سالیوان چرا در جهت دیگری عمل می‌کند.

متولی توافقی پیشین، مخالف توافقی مشابه

شاید از همه جالب توجه‌تر، موضع‌گیری جان کری درباره مذاکرات فعلی ترامپ بود که در وال استریت ژورنال منتشر شد. کری، وزیر خارجه دولت باراک اوباما و مذاکره‌کننده اصلی آمریکا در مذاکرات منتهی به برجام بود. او در همان توافقی دست داشت که منحصر به مسئله هسته‌ای بود؛ هر چند به عقیده بسیاری، بنا بود صرفاً یک پله اول باشد. حالا اما او با توماس کپلن، مقاله‌مشتکی برای وال استریت ژورنال نوشته است. کپلن که به حرفه تجارت مشهور است، از اعضای اندیشکده شورای روابط خارجی است و از حامیان مالی مؤسسه «متحد علیه ایران هسته‌ای»، یعنی همان مؤسسه‌ای که بخش عمده فعالیتش، حمله به مذاکرات کری و توافق حاصل از آن بود. این دو در این مقاله می‌نویسند: «برخی می‌گویند الان زمان تمرکز

جیمز جونز که او هم دموکرات است، همین ماه گذشته در نشست «شورای ملی مقاومت ایران» بازوی سیاسی ام‌ای کی حاضر شدند، سخنرانی کردند و آرزوهای خوش، تحویل اعضای [سازمان] دادند. پیام‌هایی که مبنی بر حمایت از آنان و رئیس‌جمهور خودخوانده‌اش در تحویل گرفتن ایران در این نشست از این دموکرات‌ها ارسال شد، طبعاً چندان با مذاکرات، تنش‌زدایی و توافق همخوان نیست. بوکر و شاهین البته چند ماه پیش هم در جلسه‌کنگره با حضور رئیس‌ام‌ای کی بودند و در قطعنامه حمایتی از آن‌ها هم نقش داشتند. این دیدار به‌خودی‌خود چندان پدیده شگرفی نیست؛ به‌خصوص وقتی به لطف رسوایی سناتور منندز خبر داشته باشیم که در چنین رفت‌وآمدهایی، توافقات مالی هم امکان حضور دارند؛ اما وقتی چند رفتار دیگر از سوی دموکرات‌ها را کنار این برنامه بگذاریم، تصویر شکل دیگری به خود می‌گیرد.

از منتقدترک برجام، به منتقد مذاکره

آرون دیوید میلر، دیپلمات سابق، دموکرات و از منتقدان جدی خروج ترامپ از برجام بود. او که در دولت‌های دموکرات و جمهوری خواه کار کرده، چندین بار با ادبیات مختلف تأکید کرده است که از نگاه او، تصمیم ترامپ برای برهم‌زدن برجام، اشتباه بوده است و توافق هسته‌ای پیشین، به‌رغم نقایضش، عمل می‌کرده. او همچنین پیشتر، زمانی که دولت بایدن پای میز گفت‌وگوهای خیلی غیرمستقیم با ایران بود، در نوشته‌ای برای فارن پالیسی تأکید کرد، توافق راهبردی با ایران ممکن نیست و تنها می‌توان به توافقات تاکتیکی دست یافت. دولت فعلی ترامپ الان هم در حال بازگشت به دیپلماسی، با هدفی شبیه به برجام است و هم، لاقفل فعلاً تمام مشکلات ایران و آمریکا را که از زیر زمین شروع و بالای آسمان تمام می‌شود، روی میز گذاشته و به مسئله هسته‌ای پرداخته است؛ موضع متفاوتی دارد. او در مقاله‌ای، باز برای فارن پالیسی می‌نویسد «ترامپ به زودی خواهد فهمید که ایران مشکلی است، بدون راه حل» و در متن تأکید می‌کند، ایران مسئله‌ای راهبردی برای ایالات متحده است که راه حل راهبردی ندارد. او تأکید می‌کند: «تنها راه تضمین این که ایران هرگز سلاح هسته‌ای نخواهد داشت، تغییر در رژیم است، چنان بنیادین که دیگر نیاز یامیلی به تسلیحاتی کردن نداشته باشد. علی‌رغم وضعیت تضعیف‌شده ایران، به‌سختی می‌توان به این زودی‌ها چنین تحولی را تصور کرد. در واقع، تضمینی هم نیست که پایان حکومت روحانیون راه را برای نخبگانی سستیزه‌جو و نظامی باز نکند که از این هم بیشتر مایل به سلاح هسته‌ای باشند.» او ضمن ارائه این تصویر اما باز هم چشم‌انداز توافق را مثبت ارزیابی نمی‌کند و به‌فهرست کردن چالش‌هایم‌پردازد.

تذکر تکرار

یکی از مشکلات عجیب ترامپ، مسئله مقایسه توافق احتمالی‌اش با برجام است. در ذات خود، این نباید مسئله باشد، اما یکی از علل نیاز به مذاکرات در این مقطع، بر هم

روح‌اله نخعی

خبرنگار گروه دیپلماسی

گفت‌وگوهای ایران و آمریکا بر خلاف خیلی پیش‌بینی‌ها شروع شده‌اند، بر خلاف خیلی پیش‌بینی‌ها، پیش رفته‌اند و البته بر خلاف دسته دیگری از پیش‌بینی‌ها، فعلاً در میانه مسیر مانده‌اند. تا همین جای کار در متنش، نکاتی هست که برای تماشاچیان روند، تعجب، ابهام یا حتی سردرگمی بیافزیند، اما در حاشیه ماجرا هم نکات عجیب کم نیستند و یکی از آن‌ها مربوط به صحنه سیاست داخلی است. اتفاق عجیبی در حال وقوع است؛ بعد از چندین سال قرارگرفتن دموکرات‌ها در موضع حامی دیپلماسی با ایران و سن‌گرگیری جمهوری خواهان ترامپی در موضع مخالفت، حالا، در حالی که ترامپ به سمت گزینه دیپلماسی رفته، صدای سازه‌های مخالف، نه‌فقط در میان هم‌راهان ایران‌ستیز ترامپ که در میان رقبایش نیز بلند شده است؛ همان‌هایی که پیشتر مسئله خروج ترامپ از برجام را سوژه حمله به ترامپ و انتقاد از او قرار داده بودند. مخالفت با مذاکرات آمریکا و ایران در میان دموکرات‌ها، پدیده جدیدی نیست؛ اما این بار مواضع منفی نسبت به روند گفت‌وگوها، در میان چهره‌هایی دیده می‌شود که پیشتر یا موضعی نداشته‌اند، یا حامی توافق بوده‌اند یا حتی دست‌اندرکار آن. در هفته‌های اخیر، در میان مقامات سابق دموکرات، سناتورهای دموکرات و نیز مجری پیشین توافق با ایران، مواضع و اقداماتی دیده شده است که شباهت چندانی به مواضع آن‌ها در زمان گفت‌وگوهای دولت دموکرات ندارد. در نوشته پیش رو، مروری خواهیم داشت بر برخی از این اقدامات و سپس احتمالات مختلف را درباره علل این روند بررسی می‌کنیم.

نشست و برخاست با تروست‌ها

حضور نمایندگان از کشورهای طرف تقابل با جمهوری اسلامی ایران در نشست‌های مربوط به سازمان تروریستی مجاهدین [یا همان ام‌ای کی]، کم دیده نشده است؛ به‌خصوص عربستان و ایالات متحده پیشتر سخنرانانی در تجمعات این گروه داشته‌اند. در میان دموکرات‌ها نیز نزدیک به این جریان پدیده نادیده‌ای نیست؛ در واقع، یکی از چهره‌های جدی مخالف برجام در ایالات متحده، سناتور سابق دموکرات، رابرت منندز بود که رابطه نزدیکی با ام‌ای کی داشت و در نهایت، پول‌هایی که در این رابطه دست‌به‌دست شده بود، هم برایش پرونده قضایی شد و هم ناچارش کرد از سنا خداحافظی کند. پیشتر، زمانی که دولت دموکرات به دنبال تعامل دیپلماتیک با ایران بود، اغلب چهره‌هایی مثل جان بولتون و رودی جولینانی از میان جمهوری خواهان در جلسات ام‌ای کی حاضر می‌شدند. حالا در شرایطی که دولت جمهوری خواه در حال گفت‌وگو با ایران است، سناتور کوری بوکر از نیوجرسی و سناتور جین شاهین از نیوهمپشایر به همراه ژنرال بازنشسته